

Het ontwerpen van cohousing

FLIP KRABBENDAM

ARCHITECT

JUNI 2023

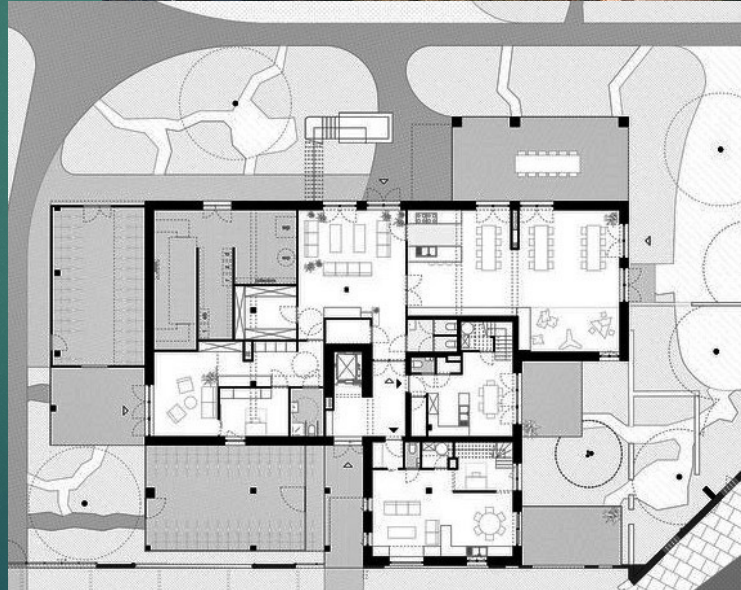
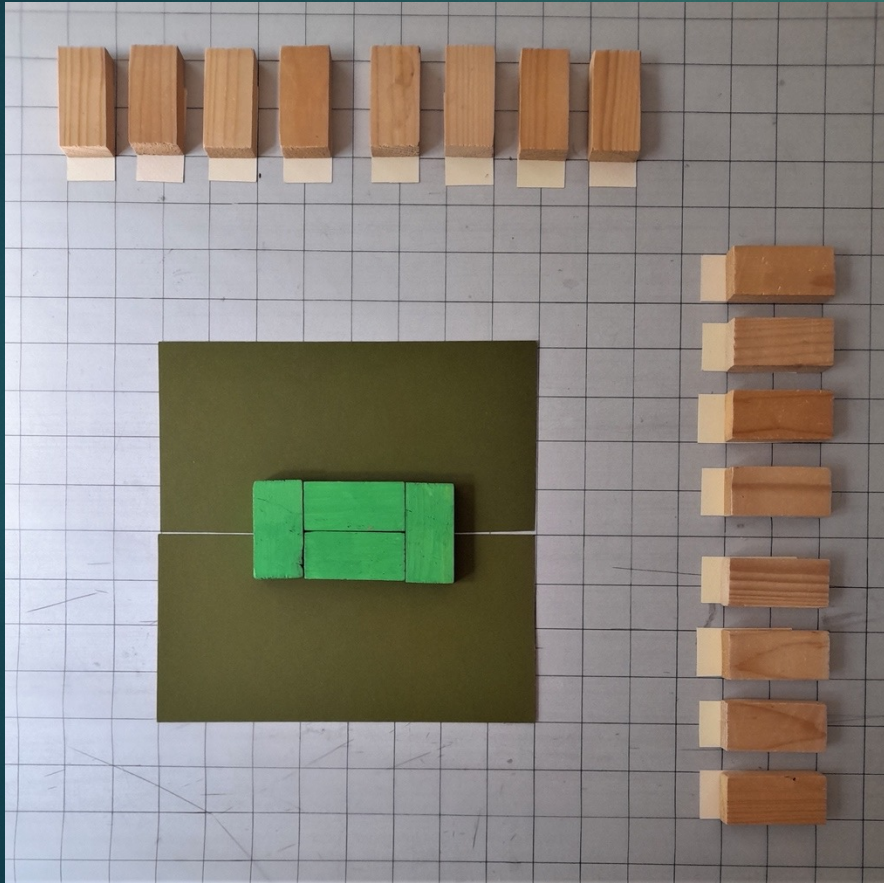

Special qualities

- ▶ Schaalniveau en voorziening
- ▶ Integratie huishoudens
- ▶ Ontsluiting
- ▶ Tussendeuren
- ▶ Wandelgang en promenade
- ▶ Drempelgebied
- ▶ Flexibiliteit
- ▶ Rolverdeling en methode

Schaalniveau en voorziening

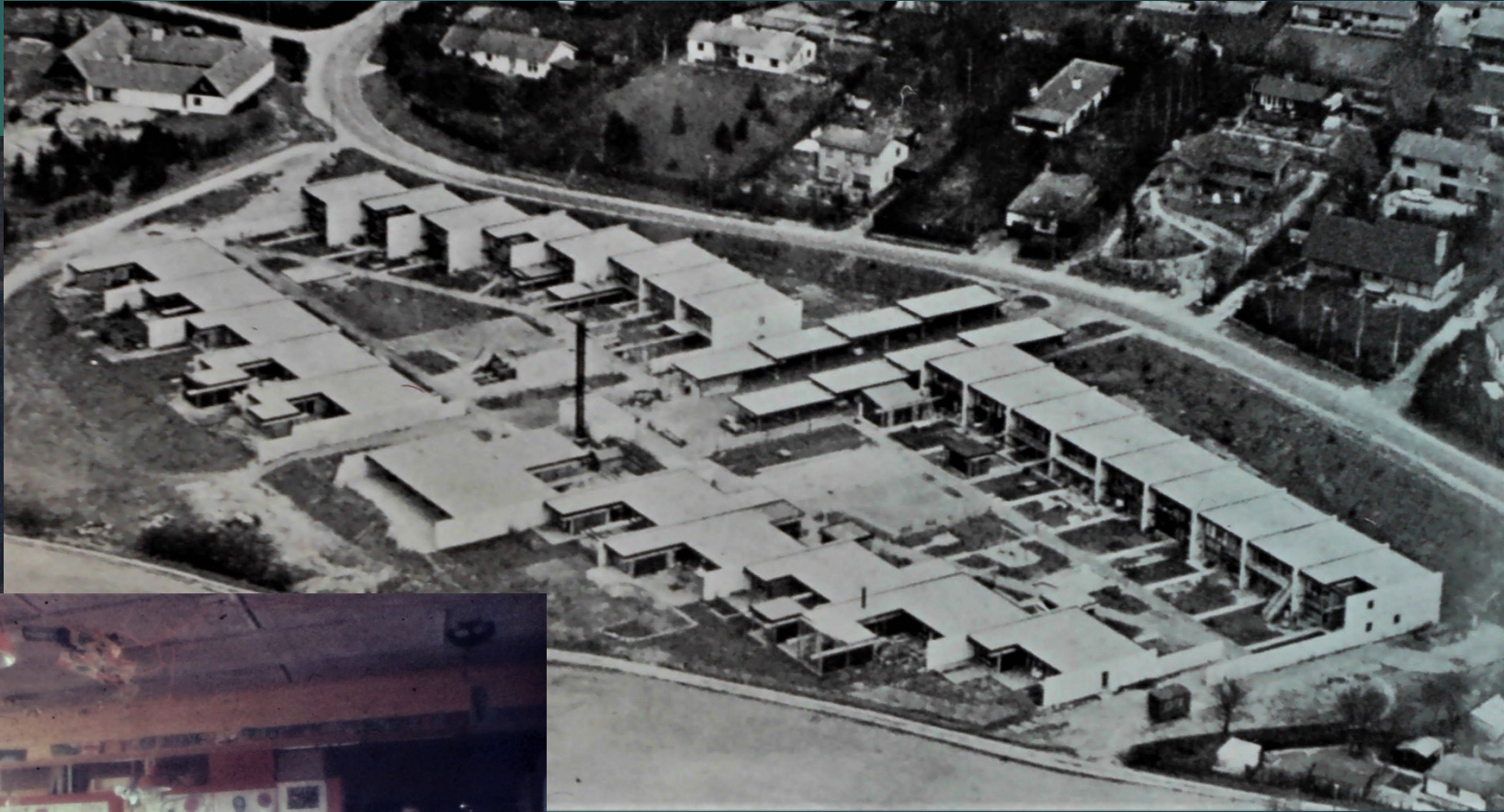
Bijgaardehof Gent
De Spore

Saettedammen bij Hillerd (DK)

Eetruimte

Kinderdagverblijf

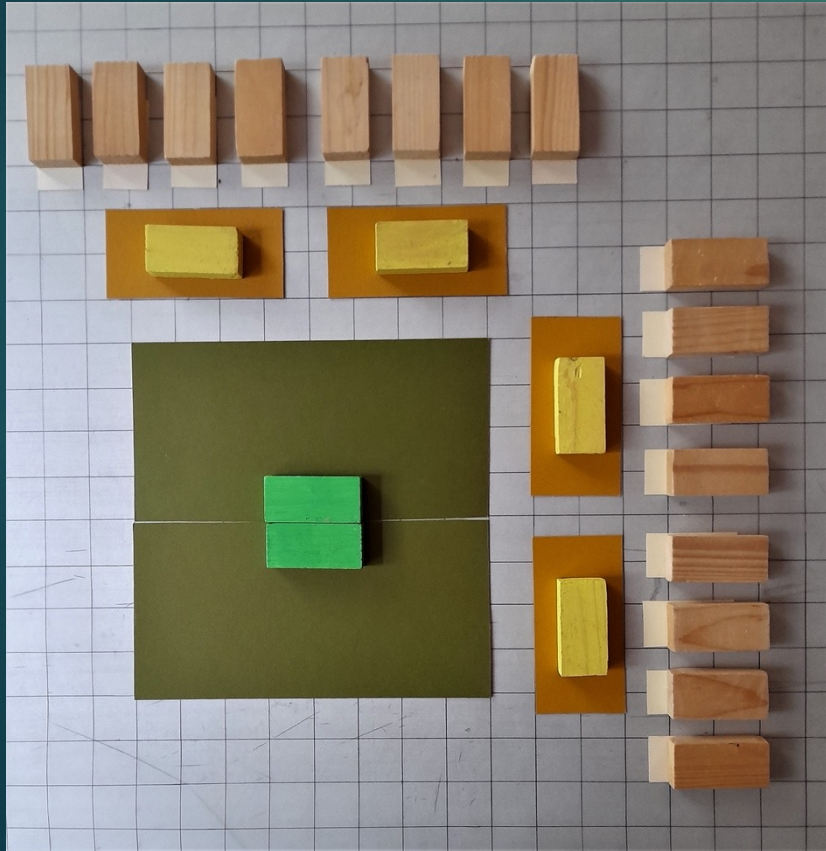
Gelaagdheid

Centraal Wonen Delft

Groep: eetkeuken en zitkamer

Hof: fietsen wasmachines
klusruimte en tuin

Project: Bar en vergaderruimte

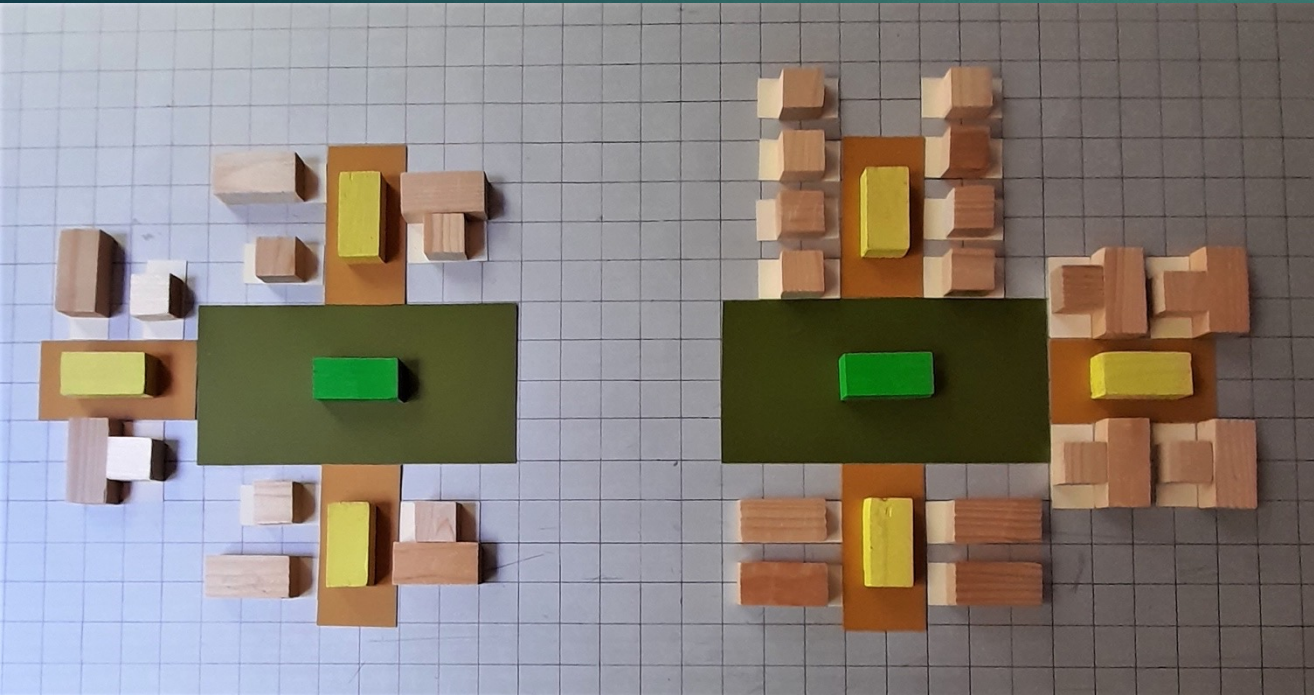

Integratie huishoudens

Op welk niveau?

Centraal Wonen Hilversum

Munkso gaard

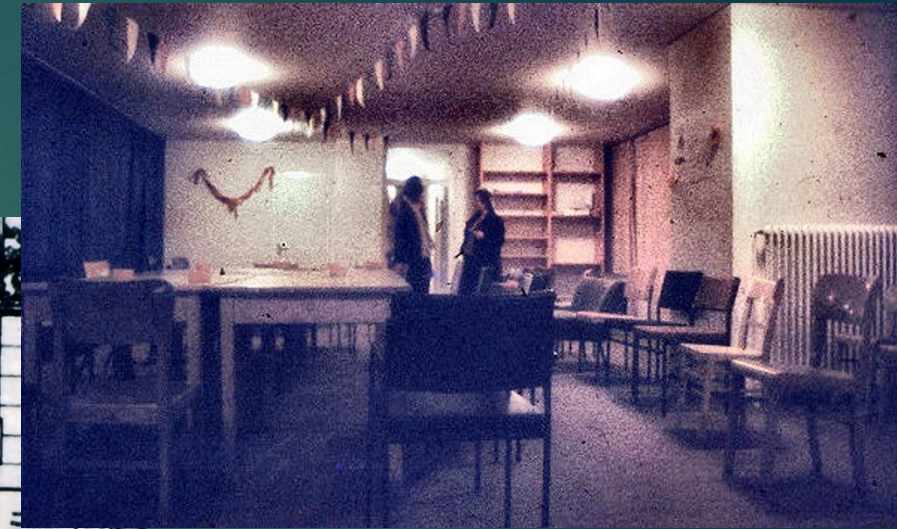
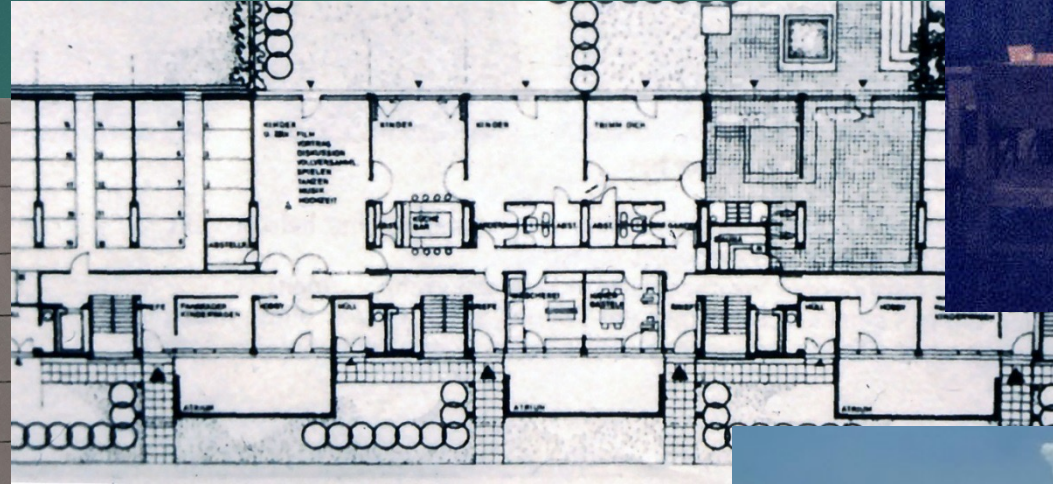
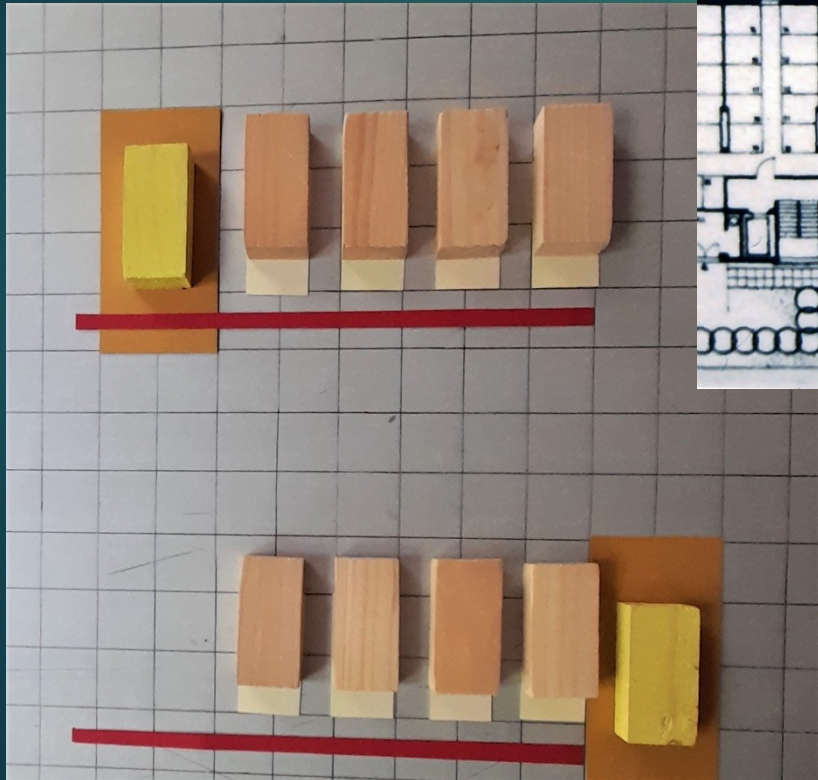
Ontsluiting

Het 'in de loop liggen' van gedeelde voorzieningen

Steilshoop (Hamburg) Rolf Spille

Unite d'habitation (Marseille) Le Corbusier

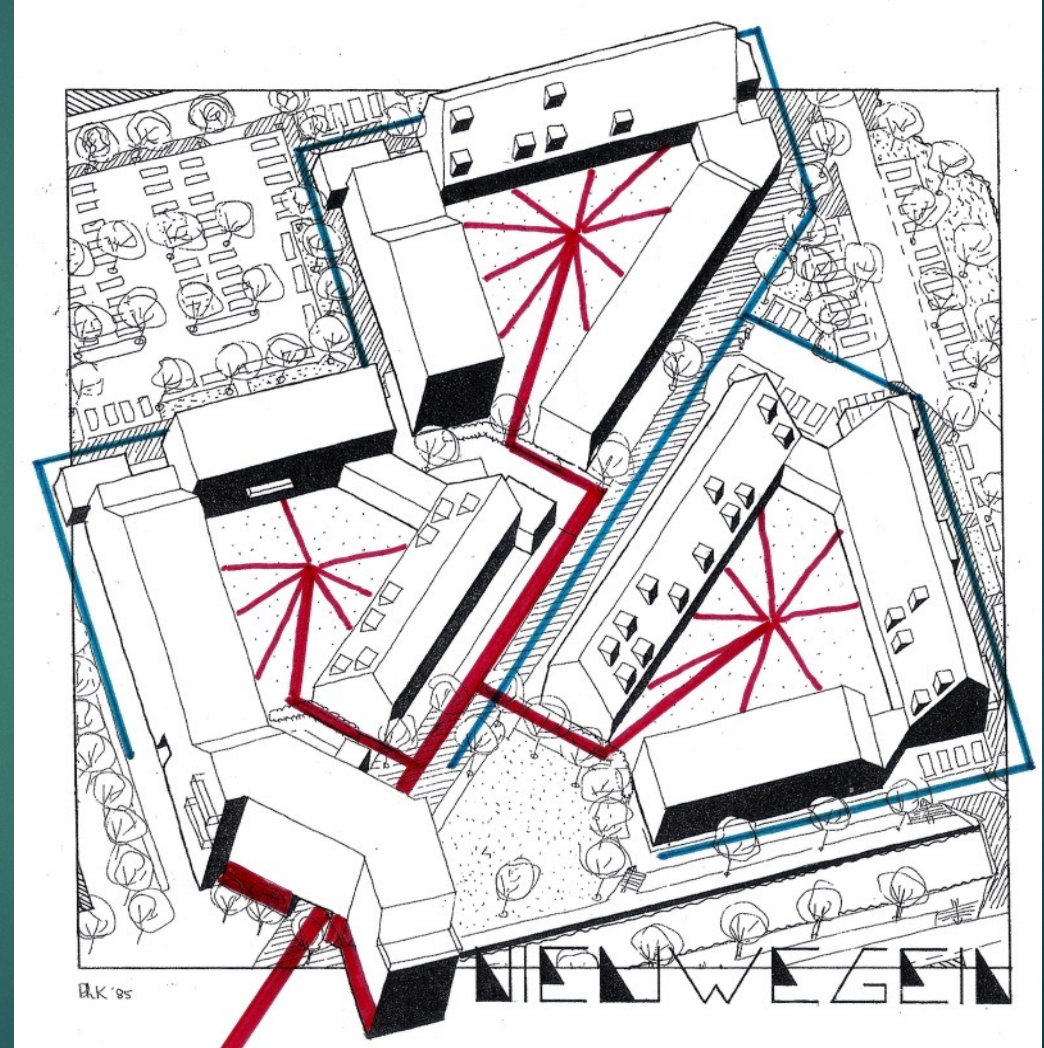
Ramen!

Ontsluiting

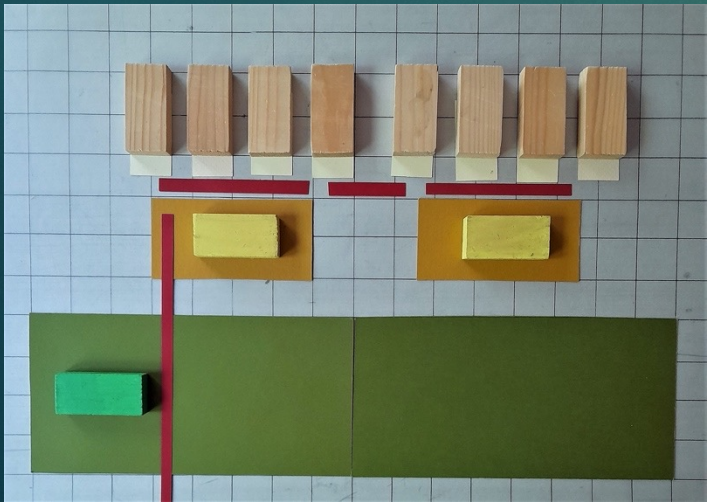
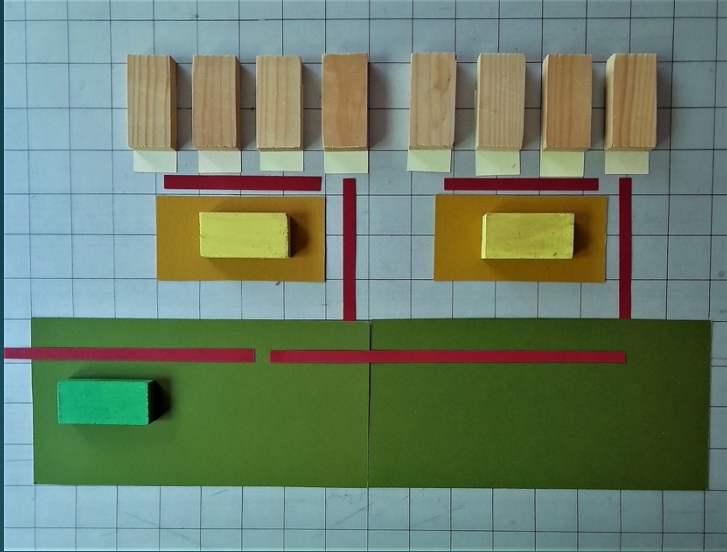
‘Centraal’ voor intern gebruik
‘Perifeer’ voor externen (post)

Gemeenschappelijk Wonen Nieuwegein

Tussendeuren

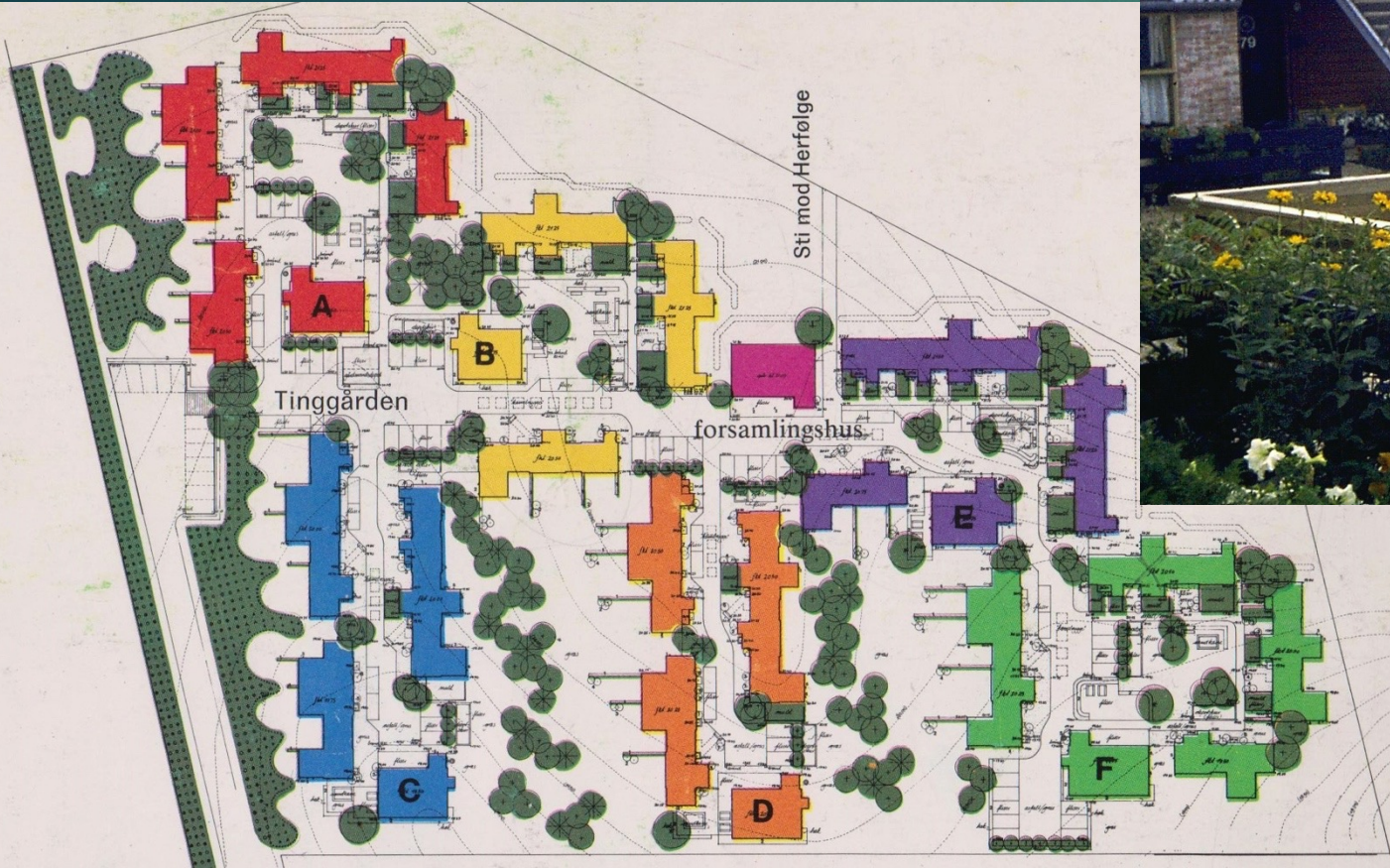
Openheid

Tussendeuren

‘Tinggarden’ bij Herfølge
(Denemarken)

Architect: Vandkunsten

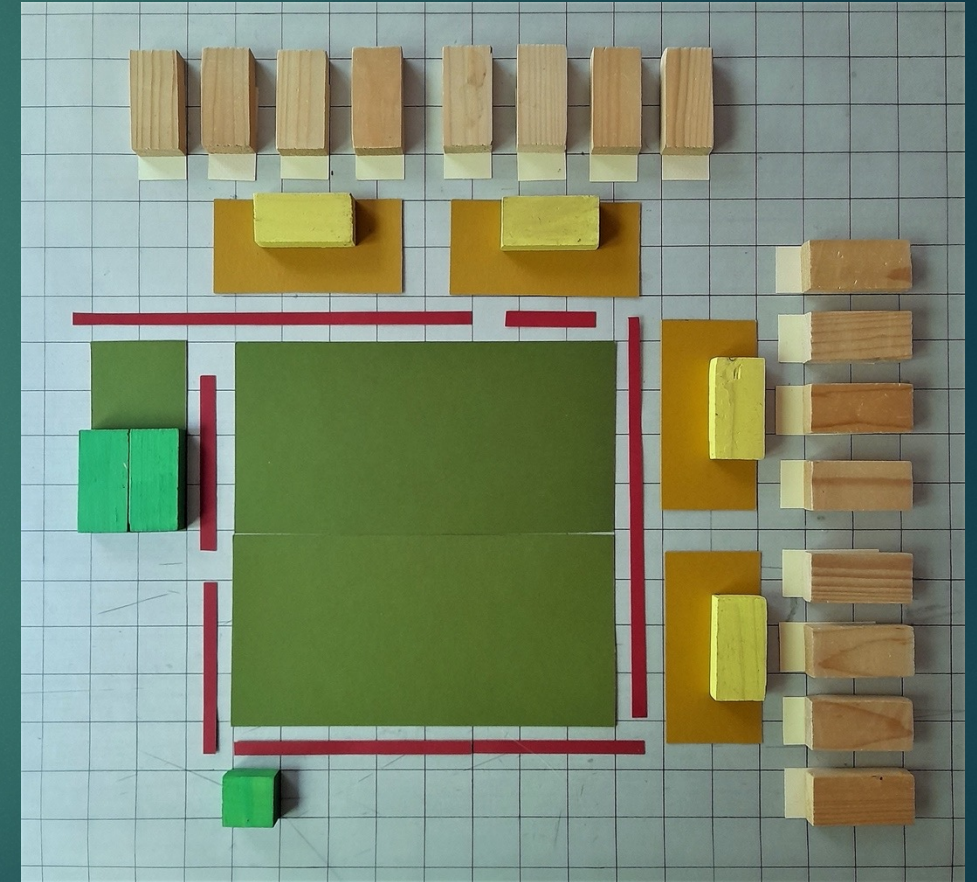
Wandelgang en promenade

Terloopse contacten

Deze faciliteren en spontaneiteit

- Zicht op gemeenschappelijke voorziening (gespreksonderwerp)
- Rustpunt voor 'Spark' ('**openbare priveruimte**')

Kan gedeeltelijk samenvallen met ontsluiting

Porch of drempelgebied

‘cement’ tussen schaalniveaus

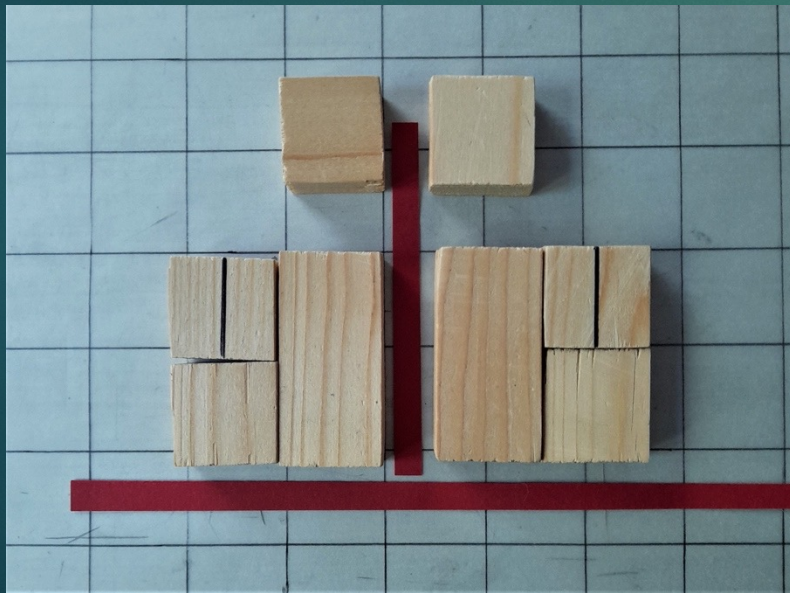
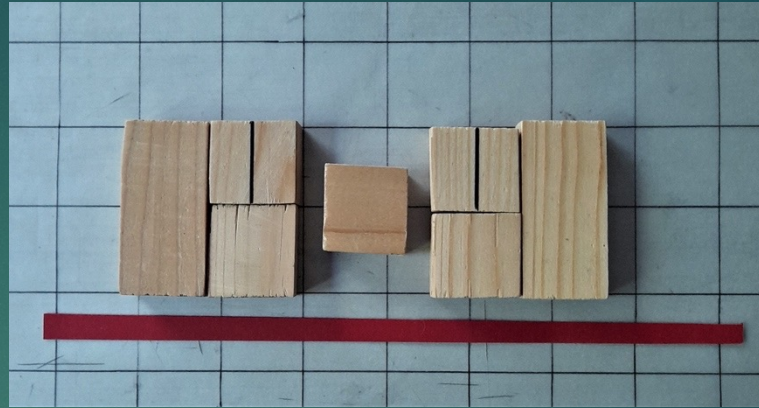
Vanaf de Porch, of de drempel
zie je op de weg
het dorp voorbij komen

Vanaf de weg
zie je de individuele bewoners zitten
die deel uitmaken van het dorp

Flexibiliteit in de bewoning

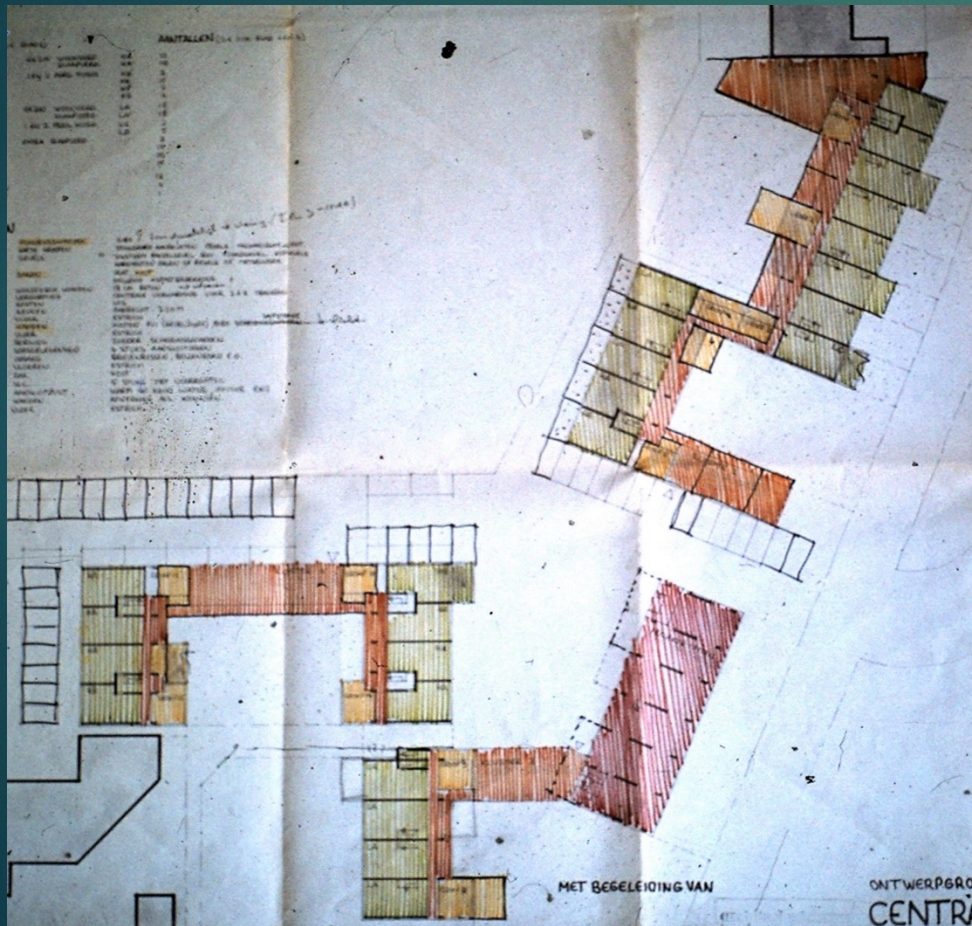
- Wisselkamer (CW Lismortel Eindhoven)
- Gedeelde extra kamers (CW Hallehuis Amersfoort)
- Open ontsluiting (CW Delft)

Flexibiliteit

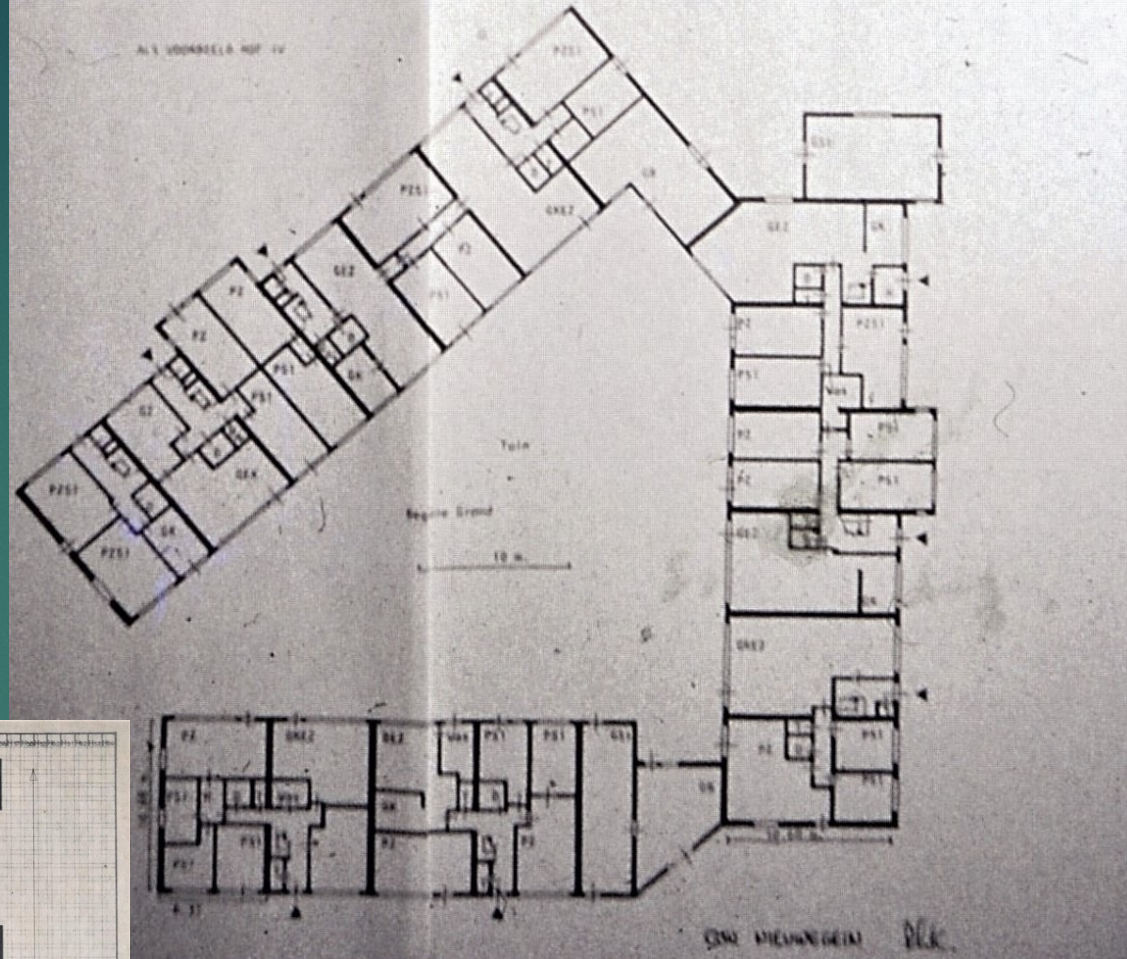
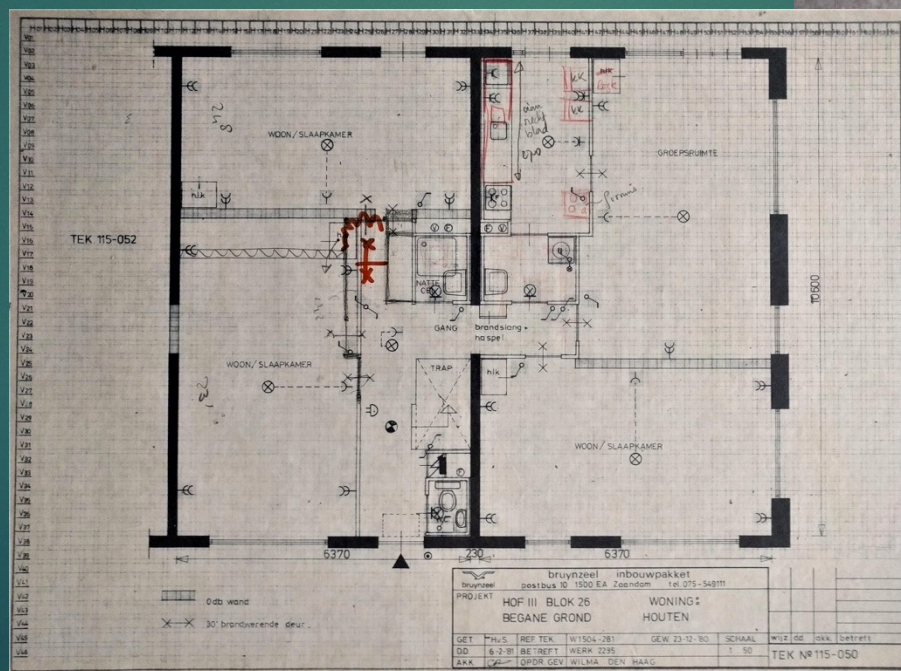
in de planfase (1)

-Openstructuur 'Centraal Wonen Delft'

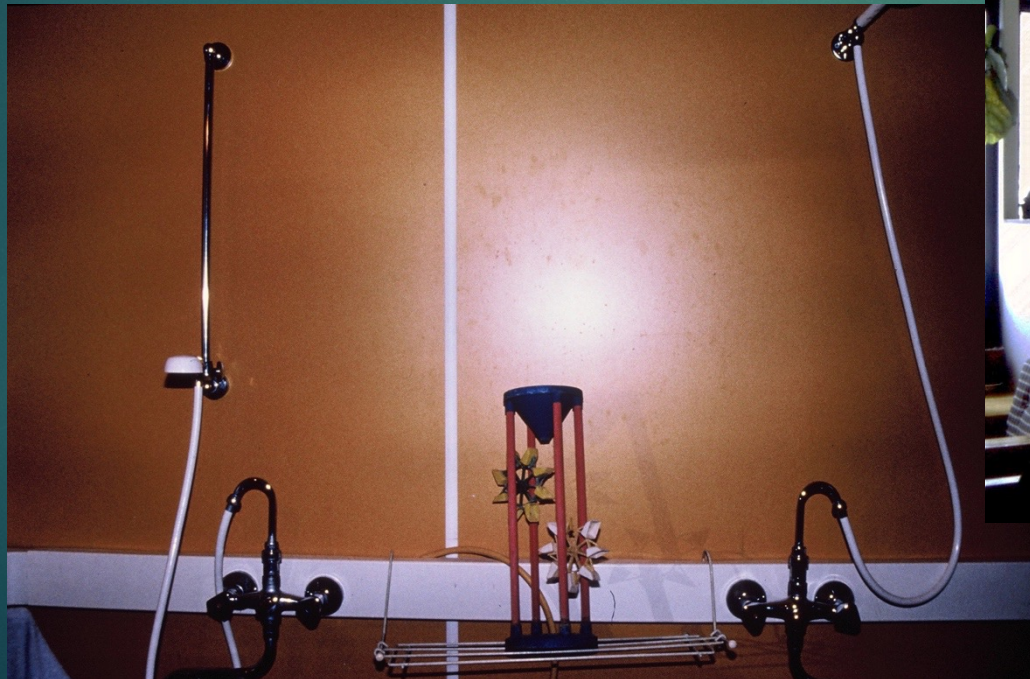

Flexibiliteit in de planfase (2)

- Flexibele wanden
- ‘Gemeenschappelijk Wonen Nieuwegein’

Flexibele wanden system Bruynzeel (1981)

Rolverdeling maker en gebruiker

- ▶ -Architecten ontwerpen de gevraagde kwaliteiten, maar beslissen er niet over... al kunnen ze soms inspirerende voorstellen doen
- ▶ -Bewoners formuleren de gewenste woonkwaliteiten, maar ontwerpen die niet.... al kunnen zij soms inspirerende voorstellen doen
- ▶ En wat is dit dan???

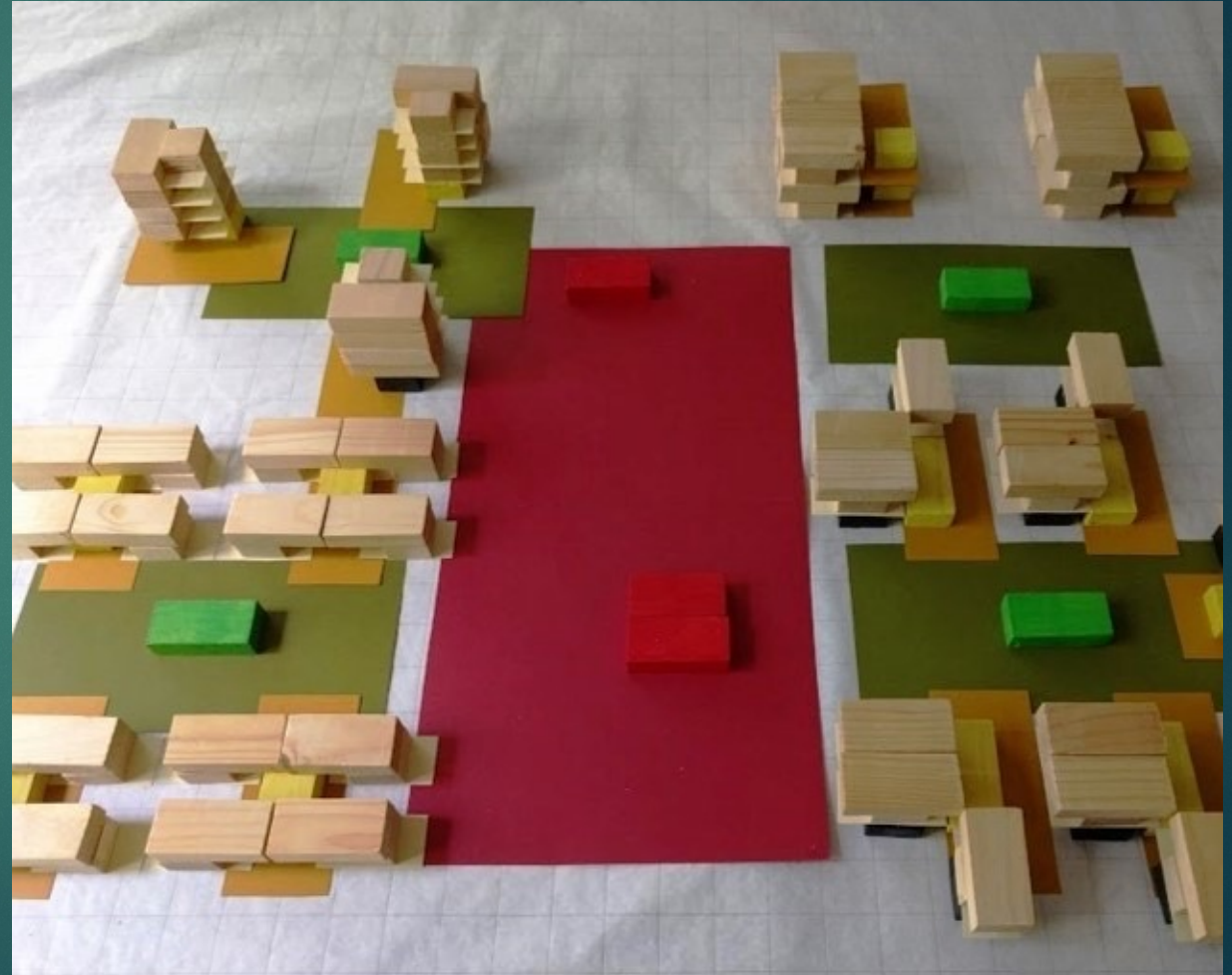

Bij 'rollen' hoort een spel of methode

Voorbeeld van 'Veld en Volume'

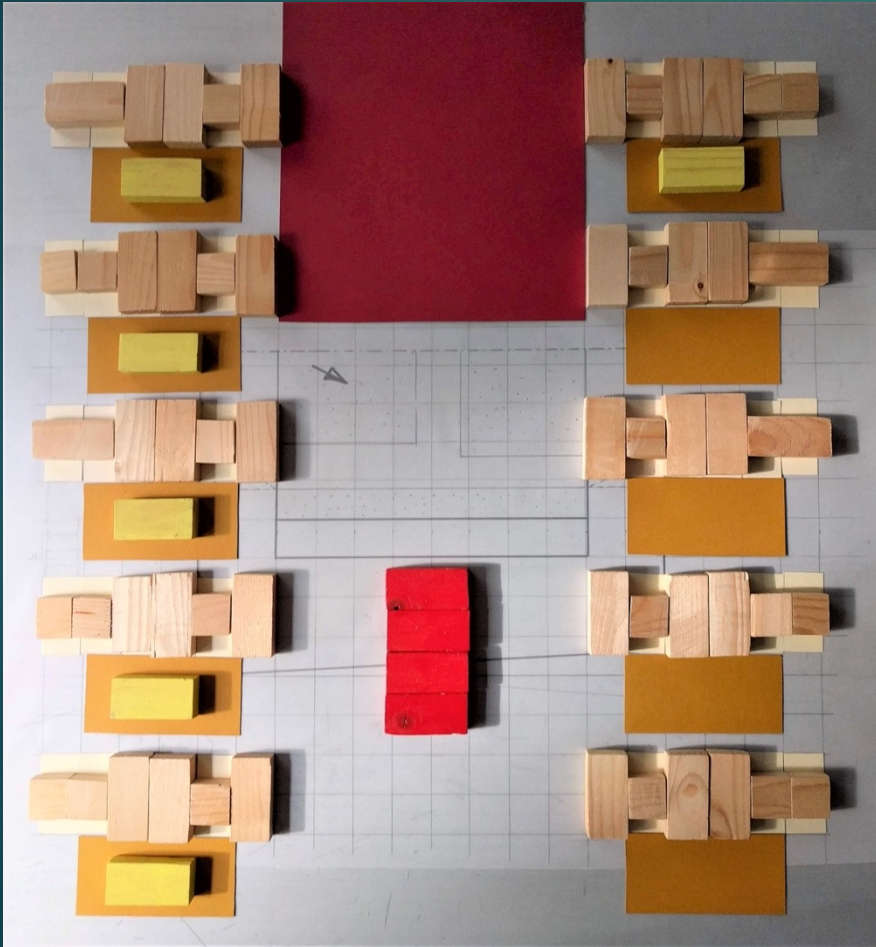
Uitgangspunt: **menselijke context**
door ruimtelijke en sociale boomstructuur

- Bewoners bepalen hierbij
 - Grootte project
 - Aantal niveaus
 - Voorzieningen per niveau
 - Integratie huishoudens
 - Tussendeuren
 - Wandelgang en promenade
 - Drempelgebied
 - Flexibiliteit

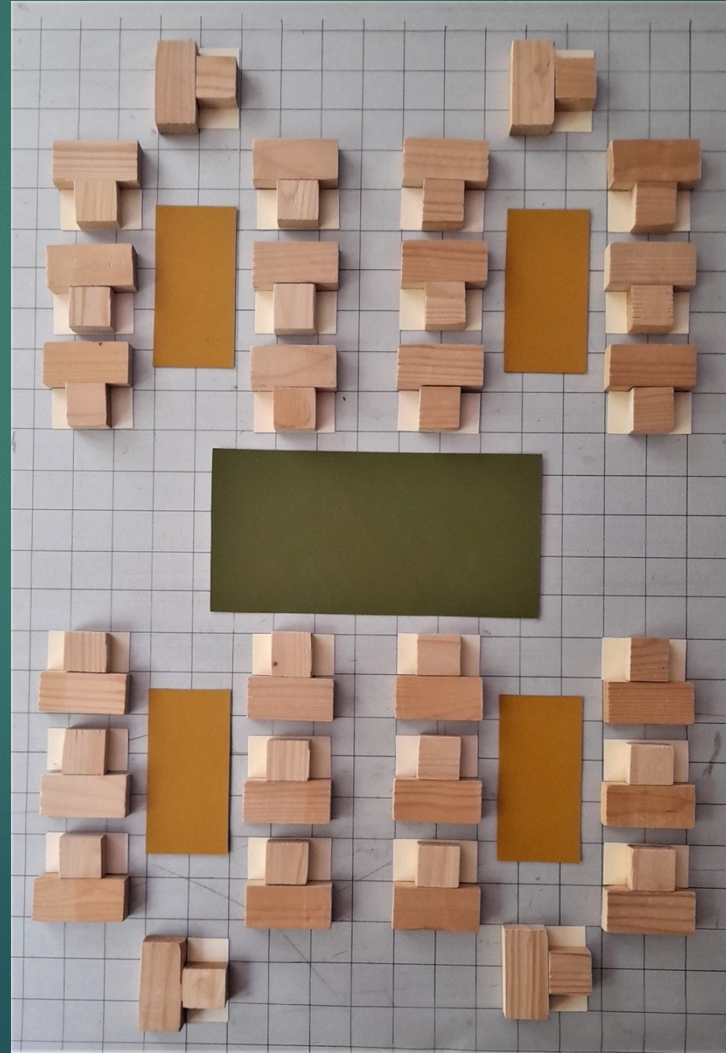

Basisstructuur

Voorbeeld: Torteltuin

Voorbeeld voor nu

Stel een **bewonersgroep** **vraagt** om:

4 groepen

Voor het geheel: een tuin
Per groep: een tuin

Slaapverdieping boven
woonverdieping

Alleen gezinswoningen

Ruimtelijke opzet

Besloten hof

-Met openingen aan de zijden

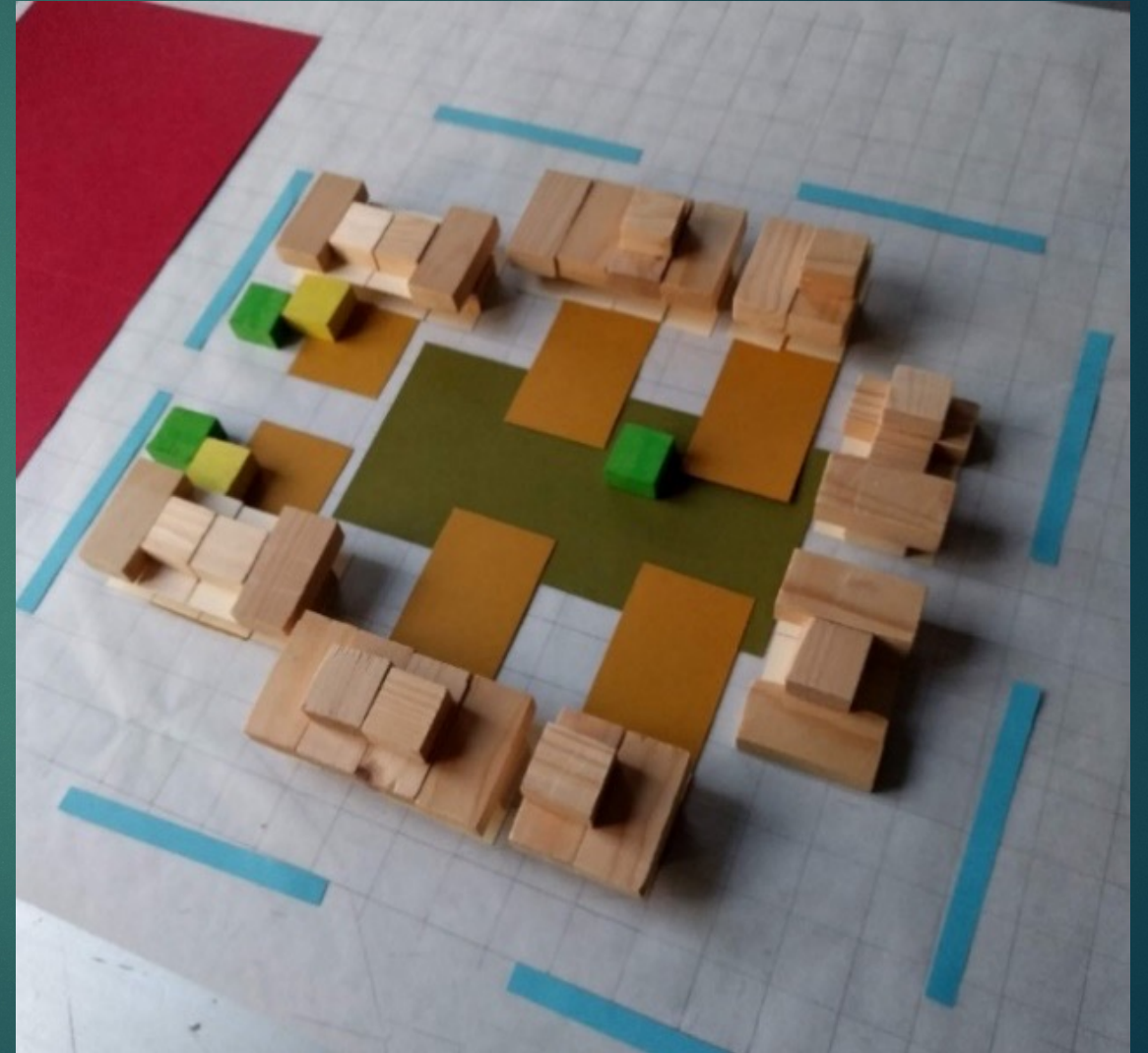

Een aantal gespreksronden

met de toekomstige bewoners

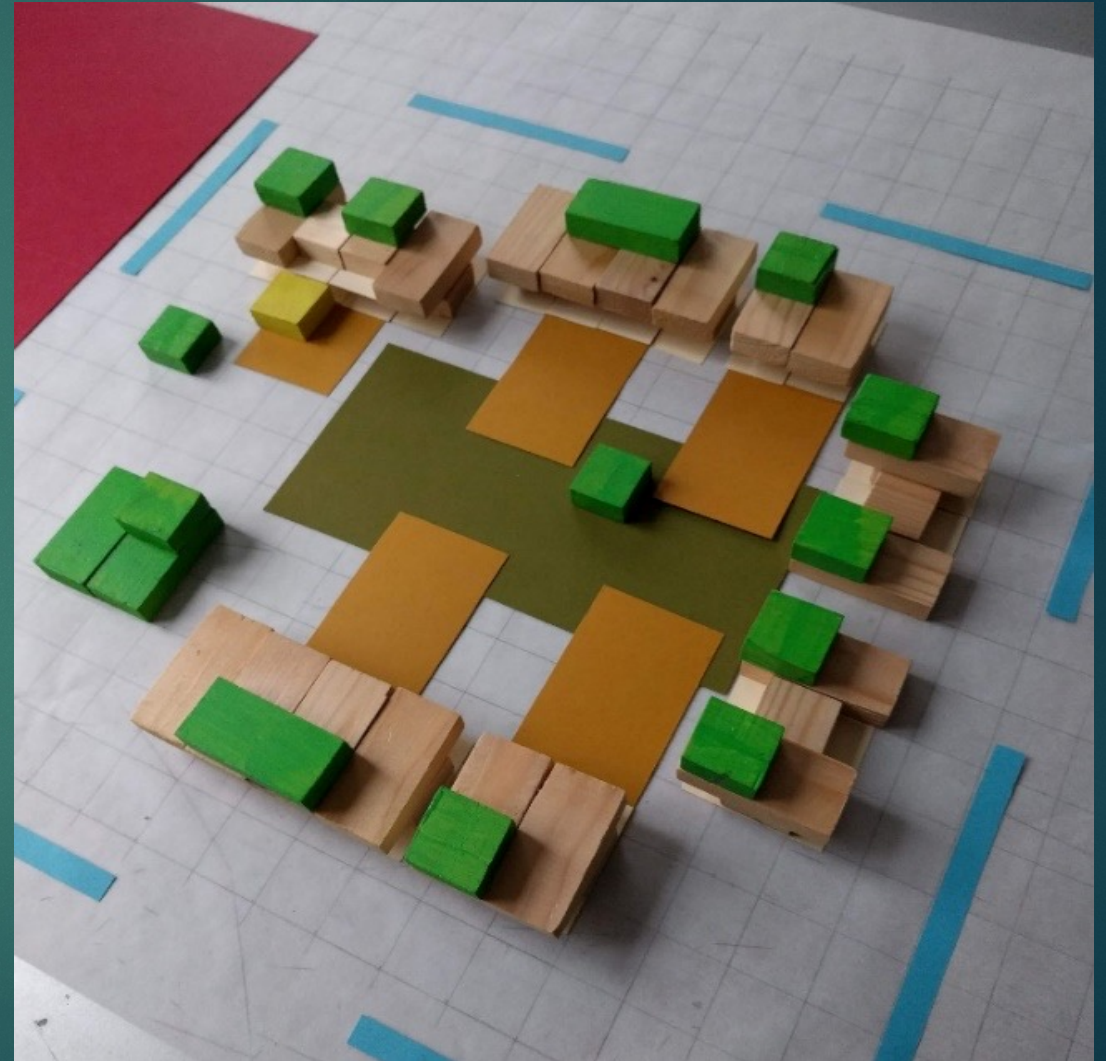
Ronde 1

- Groepsgroote van 7 naar 4 a 5 woningen
- 2 woongroepen toegevoegd
- 2 fietsenbergingen op groepsniveau
- Prieeltje voor geheel
- Dakhuisjes (met daktuintje)

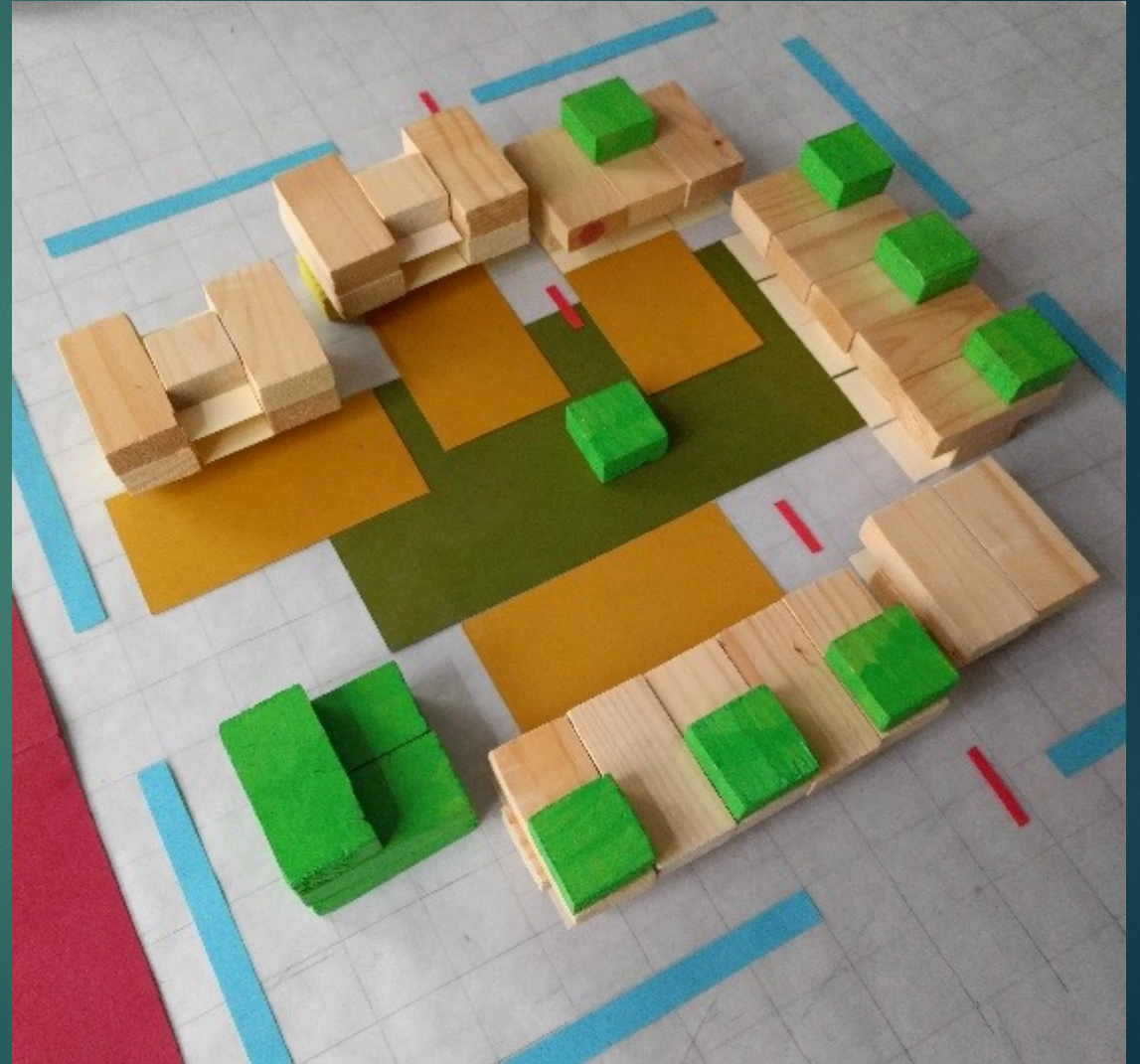
Ronde 2

- Dakhuisjes worden kassen
- Werkplaats toegevoegd om groente en fruit te conserveren en verkopen voor vergaderen en onderlinge ontmoeting/maaltijden
- 1 woongroep vervallen

Ronde 3

- 1 woongroep is teruggekomen
- 1 groepstuin is vervallen

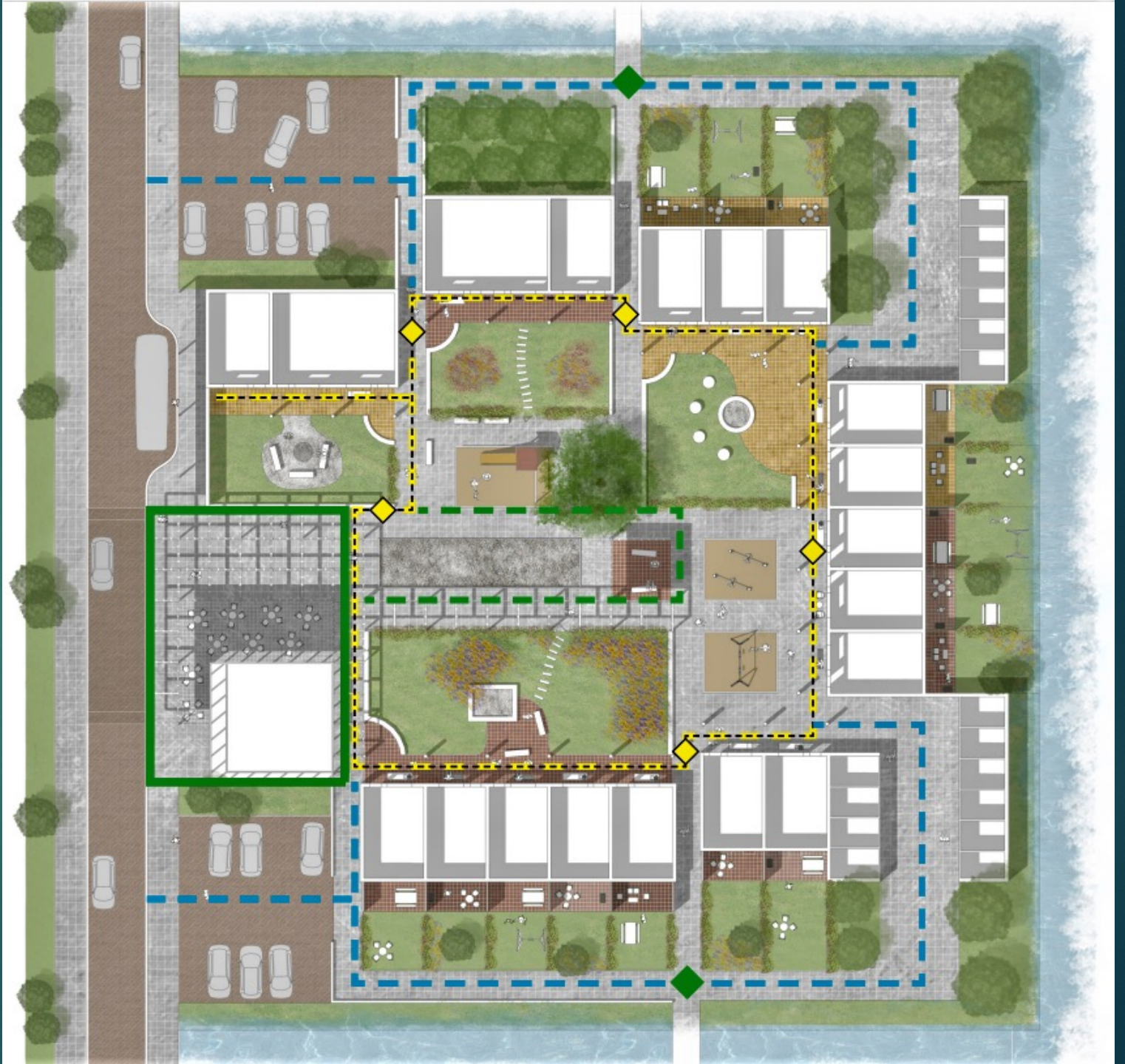
Ronde 4

- Groene gevels
- Tussendeuren
- Wandelgang, promenade
- Drempelgebieden

Plan

- Drempelgebied (groen) met projectruimte
- Jeux de boules en prieel ('openbare priveruimte')
- Centrale en perifere ontsluiting (geel en blauw)
- Tussendeuren (geel en groen)
- Wandelgang en promenade (groen)

Plan

- Drempelgebied met projectruimte (groen)
- Tussendeuren (groen)
- Wandelgang en promenade (groen)
- Kassen, prieel, jeux de boules, wip

Vragen?

Kwaliteiten cohousing

Schaalniveau en voorziening
Integratie huishoudens
Ontsluiting
Tussendeuren
Wandelgang en promenade
Drempelgebied
Flexibiliteit

Rolverdeling 'maker' en 'gebruiker'

► Methode 'Veld en Volume'

Basis structuur, ruimtelijke opzet en plan

► **Contact:** flipkrabbendam@yahoo.com

► **Meer lezen:** <https://philipkrabbendam.academia.edu/research>